การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด: จุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญในปี ค.ศ. 2035 (พ.ศ. 2578)

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 19
29 ตุลาคม 2569 ศูนย์การประชุมและนิทรรศการอิมแพ็ค เมืองทองธานี

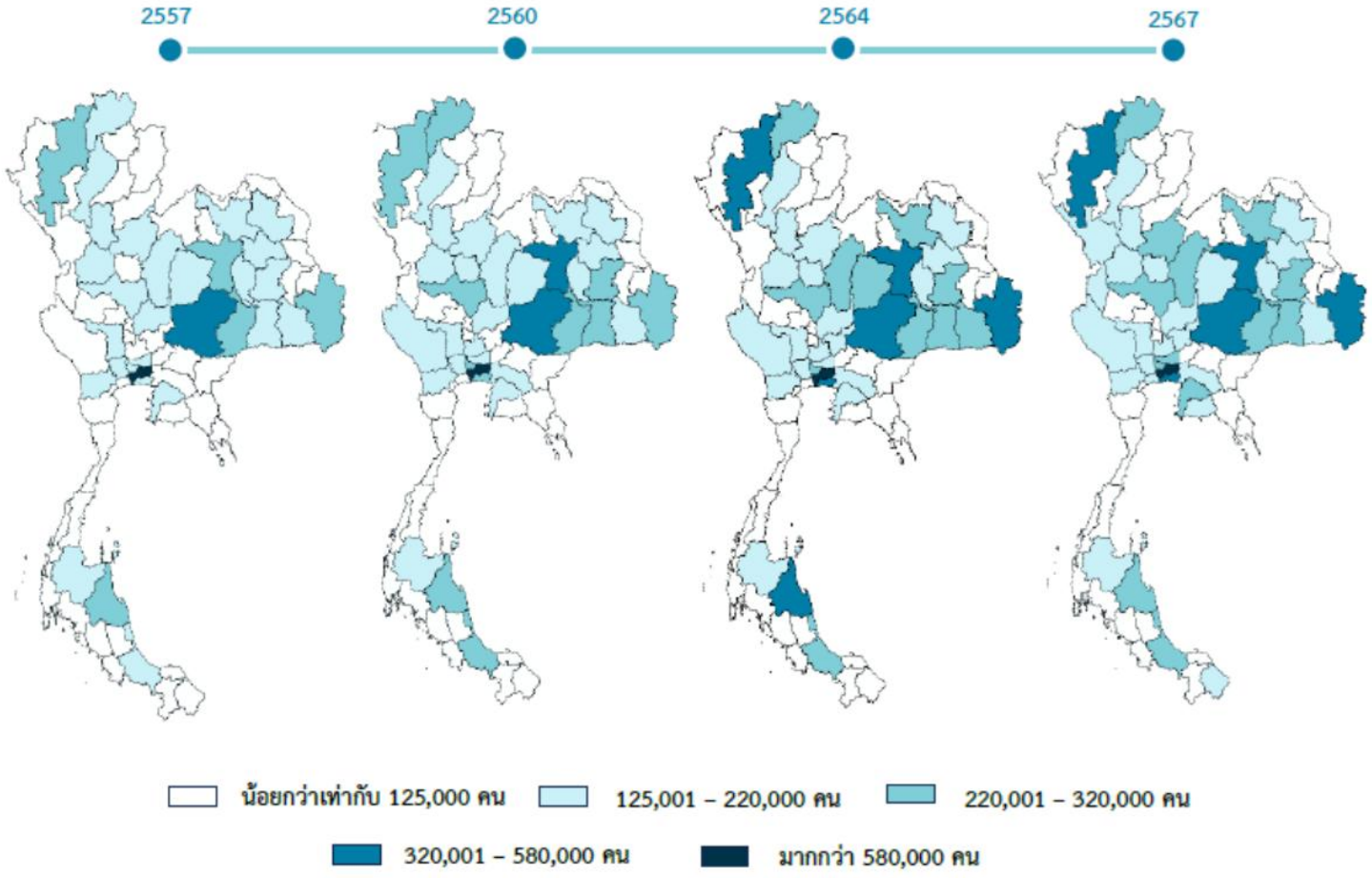
ผศ. ดร. รักชนก คชานุบาล
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด: จุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญใน ปี ค.ศ. 2035 (พ.ศ. 2578)

ปี ค.ศ. 2035 (พ.ศ. 2578) จะเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับความแตกต่างของระดับความสูงวัยระหว่างจังหวัดอย่างชัดเจน

ประเด็นสำคัญคือ แม้ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดในภาพรวม แต่ทั้ง 77 จังหวัดจะไม่ได้มีโครงสร้างประชากรและระดับความสูงวัยเหมือนกัน

แผนที่แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557-2567

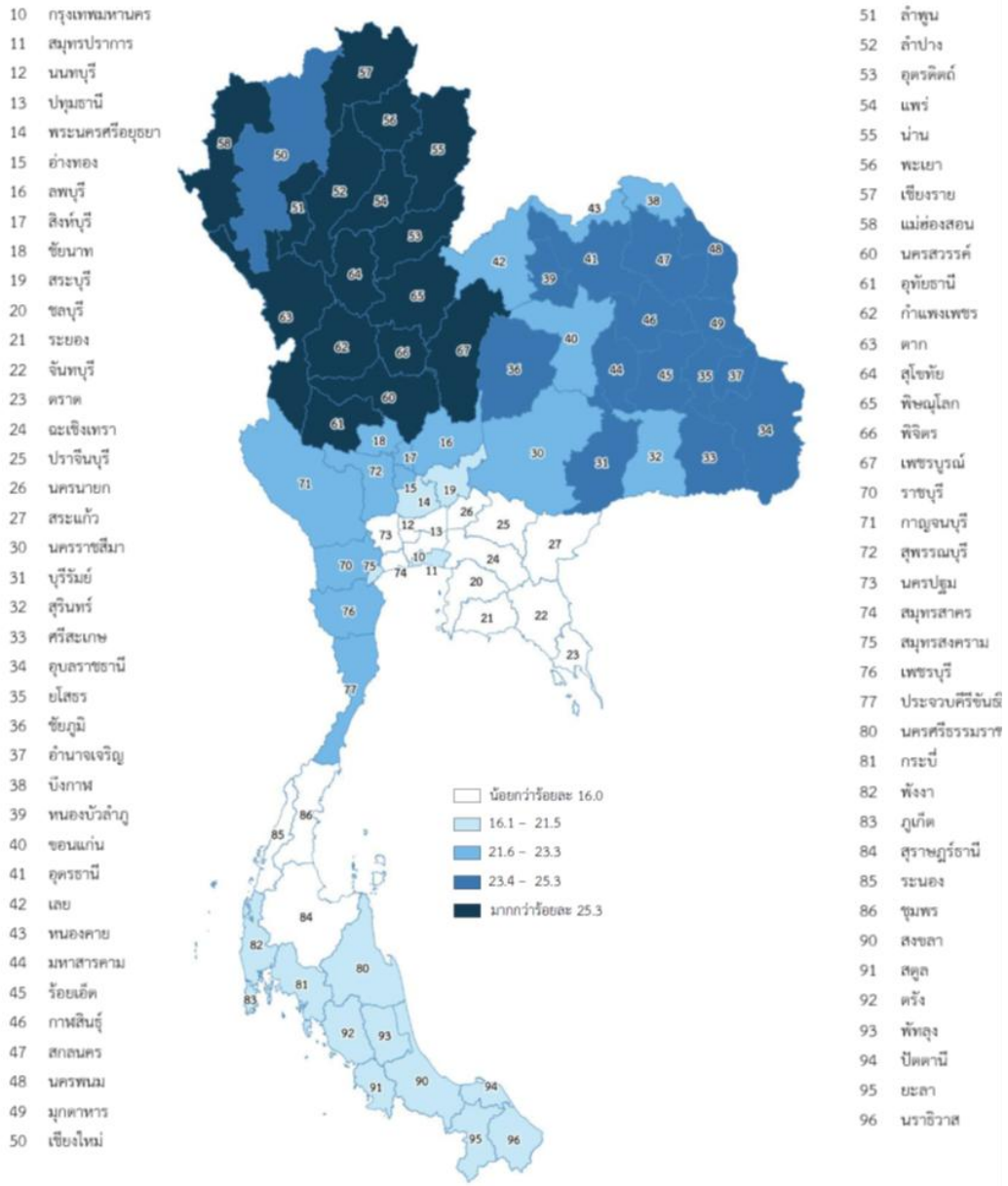
ที่มา: การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากผลการสำรวจในปี 2567 พบว่า มีผู้สูงอายุจำนวน 14,027,411 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.0 ของประชากรทั้งประเทศ

จังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด 5 ลำดับแรก (ไม่รวม กทม. 1.45 ล้านคน) เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ ได้แก่ **จังหวัดนครราชสีมา** 575,128 คน **เชียงใหม่** 451,761 คน **อุบลราชธานี** 401,029 คน **ขอนแก่น** 395,680 คน และ**สมุทรปราการ** 386,458 คน

จังหวัดที่มีผู้สูงอายุน้อยที่สุด 5 ลำดับสุดท้ายเป็นจังหวัดที่มีประชากรน้อย ได้แก่ **สมุทรสงคราม** 37,404 คน **สิงห์บุรี** 39,487 คน **พังงา** 40,081 คน **นครนายก** 40,935 คน และ**ตราด** 43,483 คน

แผนที่แสดงร้อยละของ ประชากรผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557-2567

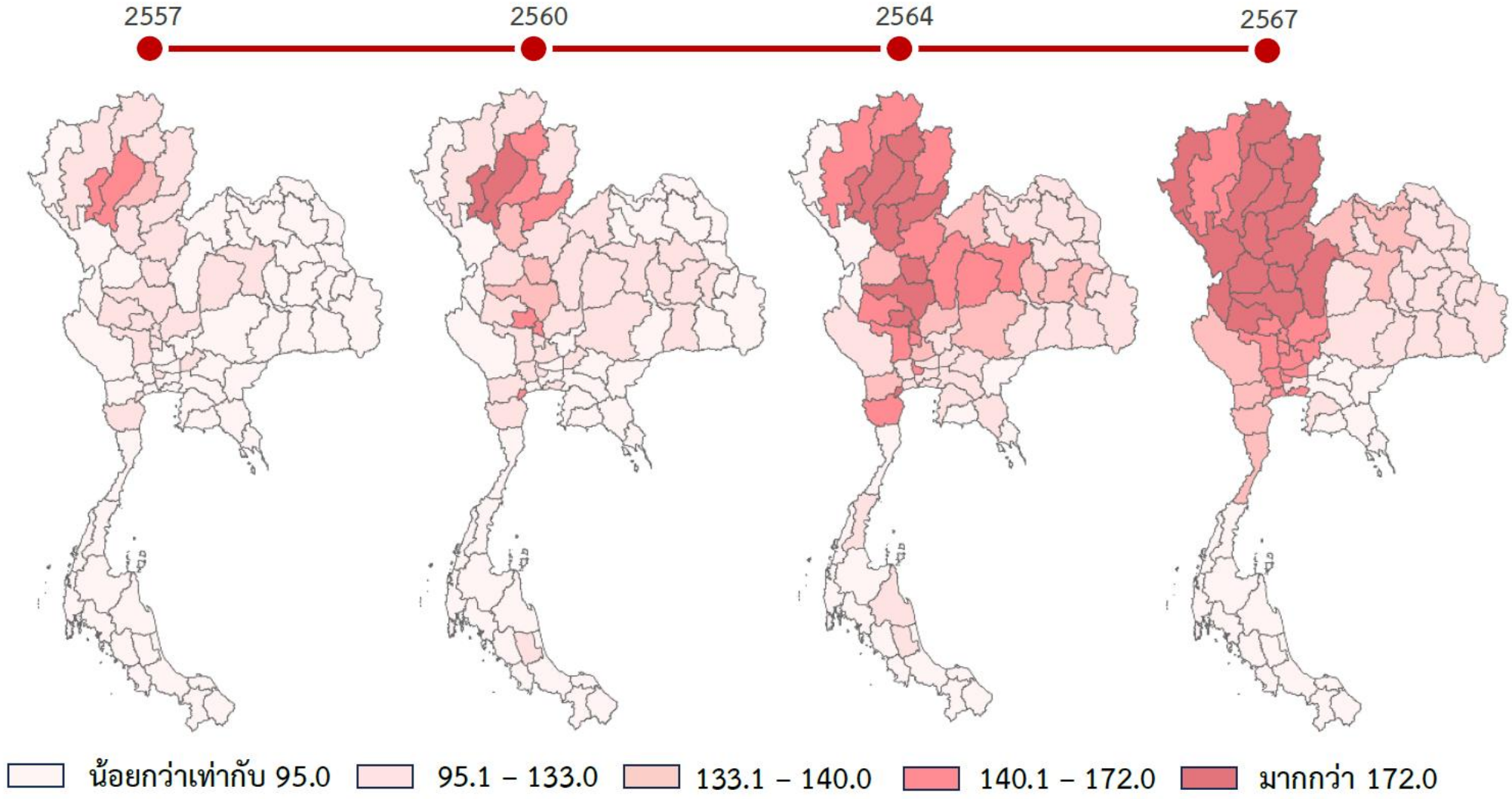
จังหวัดที่มีร้อยละของผู้สูงอายุสูงมากที่สุดในประเทศ 5 ลำดับแรกอยู่ใน**ภาคเหนือ** ได้แก่ **จังหวัดน่าน อุตรดิตถ์ สุโขทัย พะเยา และอุทัยธานี** โดยมีประชากรสูงอายุมากกว่าร้อยละ 25.3

จังหวัดที่มีร้อยละของผู้สูงอายุน้อยที่สุด 5 ลำดับสุดท้าย ส่วนใหญ่เป็น**จังหวัดท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม** ได้แก่ **จังหวัดสมุทรสาคร ระยอง ฉะเชิงเทรา นครปฐม และจันทบุรี** โดยมีประชากรสูงอายุน้อยกว่าร้อยละ 16.0

ที่มา: การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

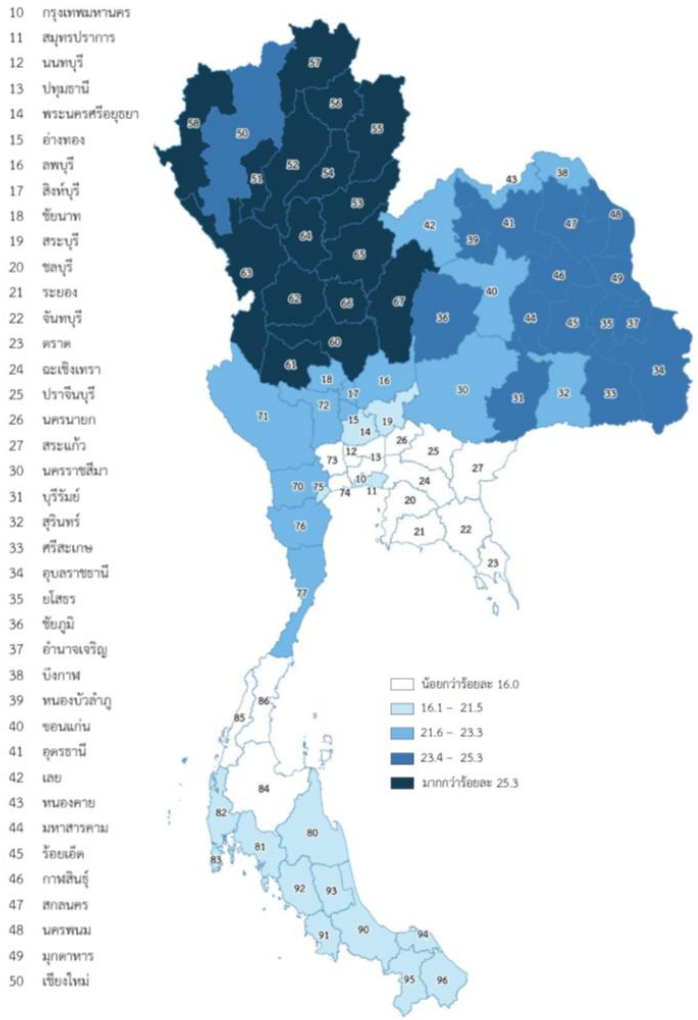
แผนที่แสดงการเปรียบเทียบดัชนีการสูงอายุของประชากรไทย พ.ศ. 2557-2567

วิทยาลัยประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

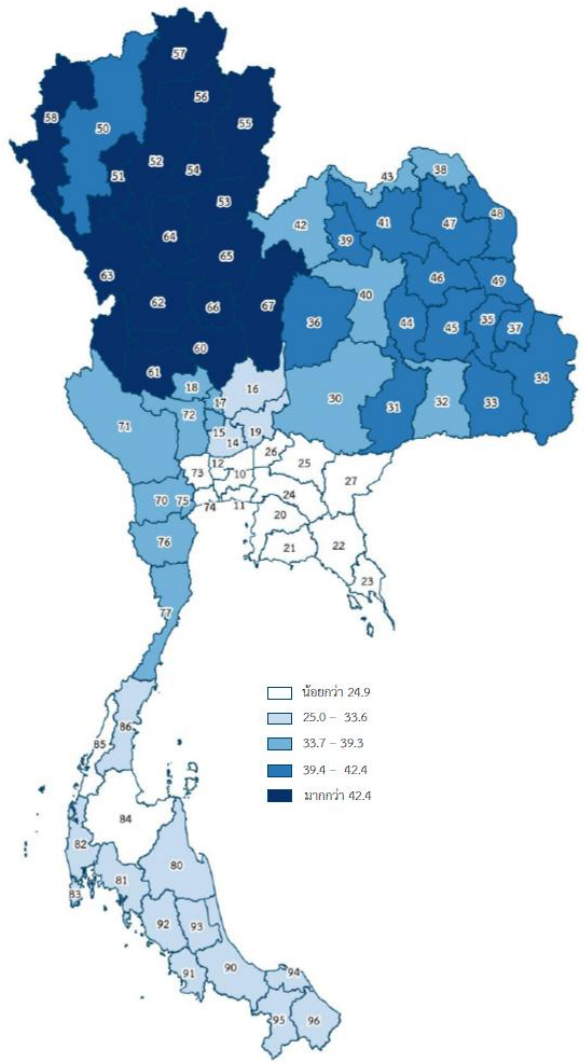

ที่มา: การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

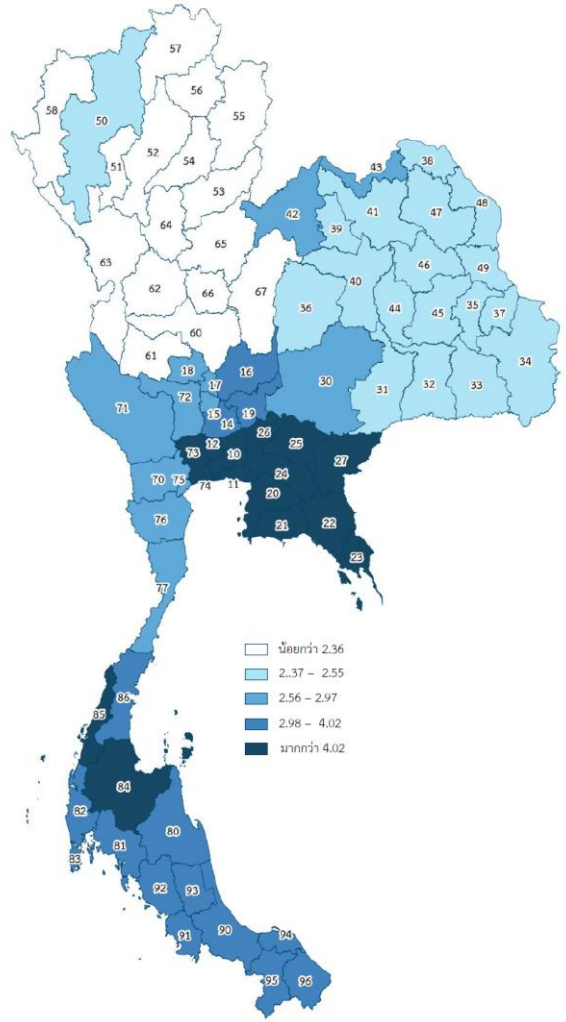
แผนที่แสดงร้อยละของผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2567
รายจังหวัด

แผนที่แสดงอัตราส่วนพึ่งพิงสูงอายุ พ.ศ. 2567
รายจังหวัด

แผนที่แสดงอัตราส่วนเกื้อหนุน พ.ศ. 2567
รายจังหวัด

10 กรุงเทพมหานคร
11 สมุทรปราการ
12 นนทบุรี
13 ปทุมธานี
14 พระนครศรีอยุธยา
15 อ่างทอง
16 ลพบุรี
17 สิงห์บุรี
18 ชัยนาท
19 สระบุรี
20 ชลบุรี
21 ระยอง
22 จันทบุรี
23 ตราด
24 ฉะเชิงเทรา
25 ปราจีนบุรี
26 นครนายก
27 สระแก้ว
30 นครราชสีมา
31 บุรีรัมย์
32 สุรินทร์
33 ศรีสะเกษ
34 อุบลราชธานี
35 ยโสธร
36 ชัยภูมิ
37 อำนาจเจริญ
38 บึงกาฬ
39 หนองบัวลำภู
40 ขอนแก่น
41 อุดรธานี
42 เลย
43 หนองคาย
44 มหาสารคาม
45 ร้อยเอ็ด
46 กาฬสินธุ์
47 สกลนคร
48 นครพนม
49 มุกดาหาร
50 เชียงใหม่
51 ลำพูน
52 ลำปาง
53 อุตรดิตถ์
54 แพร่
55 น่าน
56 พะเยา
57 เชียงราย
58 แม่ฮ่องสอน
60 นครสวรรค์
61 อุทัยธานี
62 กำแพงเพชร
63 ตาก
64 สุโขทัย
65 พิษณุโลก
66 พิจิตร
67 เพชรบูรณ์
70 ราชบุรี
71 กาญจนบุรี
72 สุพรรณบุรี
73 นครปฐม
74 สมุทรสาคร
75 สมุทรสงคราม
76 เพชรบุรี
77 ประจวบคีรีขันธ์
80 นครศรีธรรมราช
81 กระบี่
82 พังงา
83 ภูเก็ต
84 สุราษฎร์ธานี
85 ระนอง
86 ชุมพร
90 สงขลา
91 สตูล
92 ตรัง
93 พัทลุง
94 ปัตตานี
95 ยะลา
96 นราธิวาส

ที่มา: การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

วิทยาลัยประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติผู้สูงอายุไทยที่สำคัญ พ.ศ. 2567

รายการ	จังหวัด[1]					
	ทั่วราชอาณาจักร	นครราชสีมา	เชียงใหม่	อุบลราชธานี	ขอนแก่น	สมุทรปราการ
ลักษณะทั่วไปของประชากรสูงอายุ						
จำนวนของผู้สูงอายุ	14,027,411	575,128	451,761	401,029	395,680	386,458
อัตราผู้สูงอายุ	20.0	23.1	25.3	23.3	23.2	16.1
ดัชนีการสูงอายุ[2]	127.4	132.9	172.0	132.7	133.0	152.5
อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ[3]	31.1	38.9	42.1	39.3	39.2	22.0
อัตราส่วนเกื้อหนุน[4]	3.2	2.6	2.4	2.5	2.6	4.5
ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว	12.9	12.0	16.4	10.8	12.8	10.6
ลักษณะทางเศรษฐกิจ						
ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงานในระหว่าง 7 วันก่อนวันสัมภาษณ์	34.0	23.7	37.1	28.0	36.5	29.1
ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการออมหรือเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (บ้าน/ที่ดิน/ยานพาหนะ)	84.3	80.6	84.5	98.6	97.2	70.9

หมายเหตุ : [1] **จังหวัด** คือ จังหวัดที่มีประชากรผู้สูงอายุจำนวนมากที่สุด 5 จังหวัดแรก

[2] **ดัชนีการสูงอายุ** หมายถึง อัตราส่วนของจำนวนประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ต่อประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี) 100 คน

[3] **อัตราส่วนพึ่งพิงวัยสูงอายุ** หมายถึง อัตราส่วนของจำนวนประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ต่อประชากรวัยทำงาน (อายุ 15–59 ปี) 100 คน

[4] **อัตราส่วนเกื้อหนุน** หมายถึง อัตราส่วนของจำนวนประชากรวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) เทียบกับจำนวนประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

ที่มา: การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด: จุดเปลี่ยนผ่านที่สำคัญใน ปี ค.ศ. 2035 (พ.ศ. 2578)

- การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างประชากร: จาก Population Dividend สู่ Longevity Dividend
- การเปลี่ยนผ่านวัยแรงงาน: จาก Labor-Intensive สู่ Productive and Age-Inclusive Workforce
- การเปลี่ยนผ่านทักษะอนาคต: จาก Education for Youth สู่ Lifelong Learning for All Ages
- การเปลี่ยนผ่านคุณภาพชีวิต: จาก Longer Life สู่ Healthy Life
- การเปลี่ยนผ่านครอบครัวและสังคม: จาก Family-Based Care สู่ Shared Care Society
- การเปลี่ยนผ่านบทบาทผู้สูงวัย: จาก Dependents สู่ Development Drivers

บทสรุป

การเปลี่ยนผ่านโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด ปี ค.ศ. 2035 (พ.ศ. 2578)

- Super-Aged Society สู่ Longevity-Driven Society
- ประเทศไทยควรมองปี 2035 ไม่ใช่เพียงปีที่จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นถึงระดับหนึ่ง แต่เป็น จุดเปลี่ยนของกระบวนทัศน์การพัฒนาประเทศ (Development Paradigm Shift)
- **Population-Driven Development** (การพัฒนาที่พึ่งพาจำนวนประชากรและแรงงาน) สู่ **Human Capital & Longevity-Driven Development** การพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยศักยภาพมนุษย์ ผลิตภาพ และการมีอายุยืนอย่างมีคุณภาพ